

«Відкрийте, я з ЖЕКу». Як шахраї наживаються на розсіяності українців

Під час новорічних свят аферисти активізуються. Це час, коли пильність українців найбільш вразлива та розсіяна, а увага зосереджена на підборі новорічних подарунків чи виборі місця святкування. Причому з кожним роком шахраї все більш винахідливі – тепер за послуги чи товари вони не завжди беруть передоплату, що зазвичай насторожувало. Вони можуть надурити і без цього.

У новорічній метушні можна орендувати неіснуючий будинок у горах, купити липовий подарунок чи давно зіпсований товар, залишитись без гаманця, фотографуючись із Снігуронькою, «загубити» телефон, впустивши у домівку слюсаря, який безкоштовно перевірить стан сантехніки. Проте найпоширеніший вид шахрайства – афери на ринку праці. Роботодавці-шахраї пропонують одноденну роботу з гідною винагородою. Хто ж не захоче заробити додаткові кошти для новорічних гулянь? Та попрацювавши на совість, можна залишитись без жодної оплати. Або ще бути винним за начебто зіпсований продукт. Схем із обману тимчасових працівників безліч. Наприклад, взяли на роботу на 15 святкових днів офіціанта, але «забули» попередити про тонкощі роботи. І в результаті тимчасовий офіціант замість обіцяних 1500 грн отримує всього 1000 грн. Йому не сказали, що розбитий посуд розкидають на всіх офіціантів. Постійні працівники про це знають, а тимчасових «забули» попередити...

Також перед великими святами українці роблять покупки на чималі суми. На касі, упаковуючи товар, не завжди можна встежити за тим, що пробиває касир. Тому обов'язково перевіряйте список придбаного в чеку – буває, недобросовісні працівники можуть увести в чек товари, котрі Ви й не купували (наприклад, рибу чи ікру для свого новорічного столу).

Шахрайство в інтернеті набуває все більших масштабів, особливо під час новорічної метушні. Злочинці вигадують все нові схеми з викачування грошей з користувачів. Низька ціна товару, значно нижча від конкурентів, необхідна повна або часткова передоплата відразу ж повинна насторожити покупця. Така

схема шахрайства є найпоширенішою в інтернеті. Продавець виставляє низьку ціну, але просить обов'язково повну або часткову передоплату, відмовляється від оплати у відділенні служби доставки. В таких випадках покупець, оплативши товар, його частину чи вартість доставки, досить часто залишається з нічим. У соціальних мережах розповсюджений такий вид шахрайства, як «фейкові» розіграші з цінними призами. Вам може прийти повідомлення, що ви стали призером розіграшу, виграшем якого є цінний приз, який ви можете отримати буквально зараз, проте необхідно оплатити невелику суму за доставку, митне оформлення, комісію тощо. Сума оплати зазвичай незначна, значно менша вартості призу, проте, здійснивши передоплату, жодного призу ви не отримаєте.

Ще одна схема шахрайства з телефонними дзвінками. Наприклад, на сайті з продажу новорічних подарунків публікується вигідне оголошення, під ним – контакт. Зателефонувавши за ним, людина виявляє, що з рахунку зняло певну суму. Набагато гірше, коли аферисти грають на довірі: людям дзвонять на мобільний або домашній телефон і кажуть, що їхні близькі потрапили в біду, наприклад, затримані поліцією, і допомогти їм можна, лише заплативши гроші.

Тож, як врятуватись від шахраїв, котрі наживаються на пильності українців у святкові дні?

Згідно зі статтею 190 Кримінального Кодексу України шахрайство – заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (*до 850 грн*) або громадськими роботами на строк *до двохсот сорока годин*, або виправними роботами на строк *до двох років*, або обмеженням волі на строк *до трьох років*.

Будьте обачні та при виборі товарів через інтернет у жодному разі не здійснюйте оплату чи передоплату за товар шляхом перерахунку безготівкових коштів, а замовляйте товар із доставкою у відділення кур'єрських служб. І тільки після огляду замовленого Вами товару здійснюйте оплату вартості; купуйте товар із гарантією та на перевірених сайтах, читайте відгуки та коментарі.

Пам'ятайте, що працівники банків не проводять операцій у телефонному режимі, тому в жодному разі не повідомляйте нікому свої персональні дані та реквізити своїх банківських рахунків. Якщо банківський працівник повідомляє про проблему з рахунком, для початку зателефонуйте самостійно до Вашого банку та дізнайтесь про проблему.

У випадку, якщо Ви продаєте товар, краще просіть надіслати кошти готівкою на поштове відділення.

У період новорічної метушні слідкуйте за гаманцем та мобільним телефоном. Проте якщо Ви все-таки помітили втрату мобільного, відразу ж заблокуйте прив'язані до цього номера телефону банківські картки.

Що стосується оренди нерухомості, то довіряти потрібно тільки перевіреним агентствам або великим сайтам зі здачі нерухомості. Відомі міжнародні сайти зі здачі нерухомості перевіряють тих, хто дає їм оголошення. І якщо на них буде скарга, то їх одразу блокують. Це хоча б частково убезпечить від шахраїв.

Також не відчиняйте двері слюсарям чи іншим працівникам, якщо Ви не замовляли їхні послуги. Така благодійність може «вилізти боком». У період новорічних свят існує ще одна шахрайська схема, коли у гості приходять Дід Мороз та Снігуронька. Як не впустити таких чарівних персонажів? Проте, будьте уважні до непроханих гостей, не тримайте цінні речі та гроші на видному місці.

У разі повідомлення про затримання родича поліцією, одразу телефонуйте до родича, аби все з'ясувати. Подібні схеми вдаються тільки тому, що люди часто піддаються паніці.

Найголовніше, роз'яснюйте своїм дітям, що не слід вступати в розмову з незнайомими людьми. Викрасти можуть не тільки річ, а й найдорожче – дітей.

Раджу не замовчувати жоден із випадків. Якщо Ви стали жертвою шахраїв, йдіть у поліцію та пишіть заяву. Часто такі випадки доходять до суду і кривдника вдається покарати.

Заяву потрібно писати на ім'я керівника районного управління національної поліції із зазначенням усіх деталей подій. Обов'язково слід залучити свідків, котрі можуть допомогти розслідувати справу.

Якщо Вам необхідна правова консультація, звертайтеся до правопросвітницького проекту Міністерства юстиції України «Я МАЮ ПРАВО!» [0800 213 103](tel:0800213103). Тут Ви можете отримати не тільки правову консультацію, але й безкоштовні послуги адвоката від держави.